

fa 200 anys els Romeu van comprar el Viver

FRANCESC COSTA OLLER

El Viver. Postal Fabert.
Arxiu MASMM

La família Rumeu –els avantpassats del baró del Viver– té els seus orígens a l'entorn de Girona, i a les darres del segle divuit un dels seus membres, Josep Romeu Cos, d'ofici ferrador de cavalls, es casa amb una noia d'Argentona que es deia Esperança Casanoves (Argentona, 1739-Mataró, 1773) i passa a residir a Mataró, en una casa fora muralles, on tenia la ferreria. Va viure pocs anys i va deixar vídua amb tres fills, una noia i dos nois. Josep Romeu Casanovas, amb disset anys continuà ferrant cavalls com el pare, però com que hi havia poc negoci tancà l'establiment i marxà a Cuba a treballar.

Ell i el seu germà Manuel, que també féu el viatge atlàntic, aconseguiren assentar una botiga de veterinària al carrer principal de l'Havana. I els va anar tan bé que en dues dècades aconseguiren un patrimoni considerable que, en tornar, els consolidà com uns indians de punta a la ciutat de Mataró.¹ Amb els diners varen comprar propietats a Mataró i a Argentona, entre les quals el mas Viver.

El Viver és primer una capella romànica, *Sancte Margarrite de Viverio*, que ja hi era el segle dotze i després, al costat, un mas que tenia adossada la capella i s'hi comunicava. Molta història medieval fins que a mitjan segle divuit comprà la propietat Josep

Simon i Riera, que era una persona important, el secretari de l'Ajuntament de Mataró. Va ser l'any 1769 que en féu donació al seu fill Joan Simon i Fontana. El següent traspàs de propietat es produí quan Joan la donà al seu fill en fer capítols matrimonials amb Antònia Peray. Era el dia el 18 de febrer de 1815, i poques setmanes després tot tres signen la venda de la finca als Romeu. L'operació tingué lloc l'11 de març del 1815 i els venedors foren Joan Simon i Fontana, doctor en drets i auditor de marina, el seu fill Josep Simon i Puig i la seva muller Antònia. El comprador és Manuel Rumeu, que actuà en nom propi i del seu germà Josep, que era a Cuba, i pagaren una quantitat important,

1. COSTA OLLER, Francesc. *Els Rumeu, indians de Mataró* (Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró, nº 116. Octubre, 2016).

14.340 lliures.

Vet aquí el que escriu el notari Torras: “En la ciutat de Mataró, bisbat de Barcelona, al onze dies del mes de mars del any de la nativitat del señor mil vuitcents y quinse. Nosaltres Don Joan Simon y Fontana, doctor en drets y auditor de marina per lo rey nostre senyor (que Deu guarde) de la província de Mataró, Don Joseph Calasanz Maria Simon y Puig y Donya Antonia Simon y Peray conjugues, pare, fill y nora respectivament tots ells en la present ciutat domiciliats, per espedició de nostres negocis, de nostre grat y certa ciencia per nosaltres y los nostres hereus o successors qualsevols sian venem y per títol de venda otorgam y concedim a Joseph Romeu del comer natural de esta ciutat y en la de la Havana dels regnes de Amèrica resident encara que ausent, y per ell present lo infraescribit notari y a Manuel Romeu del comer y vehí de esta dita ciutat present y avall acceptant germans comprant y adquirint de comú y per indivís y per iguals parts y porcions als seus y a qui voldran perpetuament:

Primo tota aquella casa, mas y heretat nomenada dels Vivers ab sa gleua de terra de tinguda unas vint y vuit quarteras de blat de sembradura poch mes o menos, part camp, part regadiu, part viña, y una molt petita part herma, ab sa capella nomenada de Nostra Señora dels Vivers, mina, conductos de aygua y safareitg, drets y pertinencias de ditas cosas univertsals que per los titols avall escrits tenim y posehim, tots situats en lo terme de la parroquia de Sant Julià de Argentona y cerca la riera del mateix nom, la qual casa y gleua de

terra abont se troban las sobreditas cosas construidas (...).

Secundo tota aquella pessa de terra part camp y part de pins plantada, de tinguda una quartera y nou cortans de blat de sembradura poch mes o menos situada al costat y a la part de mitgdia de la referida gleua (...).

Tercio tota aquella altra pessa de terra de viña mallola plantada de tinguda unas setse quarteras de blat de sembradura poch mes o menos situada a la part superior de dita casa y gleua dels Vivers, y en la montaña del sobre (...).

Quarto y finalment tot lo dret, llicencia y facultat de lluhir y quitar, redimir y recobrar qualsevols pessas de terra y demes propietats que hajan estat de pertinencias del mas Viver y que venen compradas en las venda y ratificació que avall se calendaran (...).

Per herència l'any 1828 el Viver passa, en règim d'usdefruit a Teresa Vilardebò, vídua de Manuel Rumeu, i com hereu al seu fill Josep Rumeu Vilardebò. A la mort de la mare l'any 1838, Josep té la propietat plena del patrimoni i l'any següent es casa i va a viure a Barcelona. Morirà l'any 1877 i la seva descendència és prou coneguda: Dario Rumeu Torrens (1849-1902), diputat provincial i baró de Viver, i Dario Rumeu Freixa (1886-1970), alcalde de Barcelona (1924-1930). Una nissaga que continua fins ara mateix al Viver.

Una propietat de les grans dimensions del Viver necessitava aigua. Quan l'any 1815 els Rumeu compren la finca el notari

escriu que l'aigua de la finca: “se te per lo Rey nostre Señor (que Deu guarde) y baix domini directe y alou del Real Patrimonio de sa Magestat, a cens de tres sous, moneda catalana, tots anys als tretse dias del mes de mars”. Era públic el dret de l'aigua i pagaven un lloguer. Però es veu que en necessitaven més i per aquest motiu contracten l'obra d'una mina nova. Sabem que el mes de juliol de l'any 1838 Josep Aimar, d'Alella, deixa enllestida l'obra de la mina, que havia pactat amb Teresa: “de la heretat nomenada els Vivers (...) fins als pons de Ribas, Grau y Roqueta”, i cobra 4.607 lliures. En el document notarial del cobrament hi ha el reconeixement dels treballs, i diu que: “se forma lo compte de ditas obras luego de conclousas per D. Joan Soler y Mestres arquitecto de la ciutat de Barcelona”.

L'aparició en un document de l'arquitecte Joan Soler i Mestres és de gran interès. Notem que l'any 1829 els Rumeu ja havien tingut tractes, també per qüestions d'aigua, amb Tomàs Soler i Ferrer, “arquitecto y maestro mayor de obras del Rey”, que era el pare de Joan. Va fer l'avaluació del dret que s'havia de pagar a l'administració per les mines d'aigua de la propietat, ja que era encarregat de controlar aquest dret públic. Ells dos eren nét i fill de Joan Soler i Faneca, que va fer la Llotja de Barcelona, l'edifici més important del neoclàssic català, i que tenia prou coneixença d'aquest territori perquè va ser l'autor del projecte inacabat del Camí Real de Parpers. Responsable de les restes d'obra que hi ha tot pujant a Parpers i que tanta polèmica han produït.²

2. COSTA OLLER, Francesc. *El Camí Real de Parpers. Per camins historics II* (Mataró, 2015).

Com que no es coneix ni l'any ni l'arquitecte de l'actual edifici del Viver, aixecat la primera meitat del segle dinou, crec que potser es tracta d'una obra de Joan Soler i Mestres (1795-1863). D'estil neoclàssic i historicista, s'acosta a les obres conegudes de Soler.

Sabem que l'any 1817 estudiava arquitectura a la Llotja. L'any 1830 fa una proposta d'ubicació de les noves presons de Barcelona a l'Horta de Sant Pau, un projecte amb tècnica panòptica i d'estil neoclàssic amb el qual va obtenir el títol a la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando: "real-

mente espectacular y de gran belleza (...) un auténtico visionario, que muy poco o nada tiene que envidiar a estos arquitectos galos", ha escrit Garcia Melero. I que: "establece una síntesis de influencias al tomar elementos de la arquitectura italiana, francesa e inglesa".³

Coneixem la reforma que va fer de la casa Gònima, al carrer del Carme de Barcelona, a la que l'hi dona un toc neoclàssic l'any 1847. El 1848 és autor del: *Plan croquis que manifiesta la dirección y situación aproximada de las minas y torrentes o Riales, d'Arenys de Mar*. El 1851 com *Arquitecto Ingeniero de la*

Comisión de Estadística i presenta el *Plano geométrico e ignográfico del término de Mataró i el Plano geométrico del término jurisdiccional de la Ciudad de Barcelona*, una proposta per l'eixample de Barcelona. I l'any 1859 fa el projecte per l'ampliació: "del hospital de Lérida, y proyecto de una casa-Inclusa y de maternidad para dicha ciudad", edifici que encara existeix.

A finals del segle dinou es va rodejar l'edifici del Viver amb un jardí romàntic que, amb l'ampliació feta pel paisatgista Nicolau Rubió i Tudurí, ha donat lloc al magnífic conjunt actual.

3. MELERO, José Enrique. *El panóptico de Bentham en los proyectos de la Academia (1814-1844)*. Espacio, Tiempo y Forma, Serie Vil, Historia del

Arte, t. 13 (Madrid, 2000).